

דוח יחס כושר פירעון כלכלי
ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ
ליום 31 בדצמבר, 2019

תוכן העניינים

עמוד

3	1. דוח מיוחד של רואה החשבון
4-8	1. רקע ודרישות הגילוי
9	2. יחס כושר פירעון וסף הון
10-14	3. מאזן כלכלי
14	4. הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
15	5. הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
16	6. סף הון (MCR)

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144א',
תל-אביב 6492102

לכבוד
הועד המנהל של
ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

א.ג.נ.

הנידון: בדיקה של יישום הוראות מסוימות של הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בעניין כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II של ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - "האגודה") ליום 31 בדצמבר, 2019

בדקנו את ההון הנדרש לשמירה על כושר פירעון (להלן - SCR) ואת ההון הכלכלי של האגודה ליום 31 בדצמבר, 2019 (להלן - המידע) המצורף בזה. הועד המנהל וההנהלה של האגודה אחראים להכנה ולהצגה של המידע הערוך בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - הממונה) בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II (להלן - ההוראות) כפי שנכללו בחוזר ביטוח מספר 2017-1-20 על תיקוניו. החישובים, התחזיות וההנחות שהיוו בסיס להכנת המידע הינם באחריות הועד המנהל וההנהלה.

בדיקתנו נערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE 3400 – בדיקה של מידע כספי עתידי ובהתאם להנחיות הממונה, כפי שנכללו בנספח ב' לחוזר ביטוח 2017-1-20 מיום 3 בדצמבר 2017, המפרט הוראות לעניין ביקורת על דוח יחס כושר פירעון כלכלי.

בהתבסס על בדיקת הראיות התומכות בחישובים, בתחזיות ובהנחות, כפי שמוזכר להלן, אשר שימשו את הועד המנהל וההנהלה של האגודה בהכנת המידע, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהתחזיות וההנחות, בכללותן, אינן מהוות בסיס סביר למידע בהתאם להוראות. כמו כן לדעתנו, המידע לרבות אופן קביעת ההנחות והתחזיות הוכנו, מכל הבחינות המהותיות בהתאם להוראות, והוצגו, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות.

יודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע.

אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בסעיף 10' - הערות והבהרות, בדוח יחס כושר פירעון כלכלי, בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטורים שלא ניתן להעריך את השפעתה על יחס כושר הפירעון.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל אביב,
24 בספטמבר, 2020

1. רקע ודרישות גילוי

א. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

המידע המפורט להלן, חושב בהתאם להוראות חוזר ביטוח 9-1-2017, "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (להלן – "חוזר סולבנסי"), נערך ומוצג בהתאם להוראות בחוזר ביטוח 20-1-2017, "מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II". חוזר זה על הבהרותיו ותיקוניו יכולה להלן "חוזר הגילוי".

חוזר סולבנסי קובע מודל סטנדרטי לחישוב ההון העצמי הקיים וההון הנדרש לכושר פירעון, במטרה להביא לכך שחברת ביטוח תחזיק כרית לספיגת הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים בלתי צפויים שלהם היא חשופה. יחס כושר הפירעון הינו היחס בין ההון העצמי הקיים וההון הנדרש.

ההון העצמי הקיים, לצורך הסולבנסי, יורכב מהון רובד 1 והון רובד 2. הון רובד 1 כולל הון עצמי המחושב באמצעות הערכת שוויים של הנכסים וההתחייבויות של חברת ביטוח לפי הוראות החוזר, והון רובד 1 נוסף. הון רובד 1 נוסף והון רובד 2 כוללים מכשירי הון עם מנגנונים לספיגת הפסדים לרבות מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישי אשר הונפקו לפני מועד התחילה. החוזר כולל מגבלות על הרכב הון עצמי לעניין SCR (ראה להלן), כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה- SCR (בתקופת הפריסה, המפורטת להלן - 50% מההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה).

את ההון הקיים יש להשוות להון הנדרש כאשר קיימות שתי רמות של דרישות הון:

- ההון הנדרש לשמירה על כושר הפירעון של חברת ביטוח (להלן - SCR). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד של התממשותם תרחישים שונים, תוך התחשבות ברמת המתאם של גורמי הסיכון השונים, הכל על בסיס ההנחות ליישום משטר כושר הפירעון החדש. דרישה זו נועדה להבטיח התערבות מדויקת ועתית של רשויות הפיקוח.

- רמה מינימלית של הון (להלן - MCR או "סף הון"). בהתאם לחוזר סולבנסי, סף ההון יהיה שווה לגבוה שבין סכום ההון הראשוני המינימלי הנדרש לפי "דרישות הון משטר קודם" לבין סכום הנגזר מגובה עתודות ביטוח ופרמיות (כהגדרתן בחוזר סולבנסי) המצוי בטווח שבין 25% לבין 45% מה-SCR.

ההון הקיים מחושב באמצעות נתונים ומודלים לחישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי המתבססים, בין היתר, על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר. החישובים המבוצעים במסגרת חישוב ההון הכלכלי ודרישת ההון הכלכלית הם בעלי רמת מורכבות גבוהה.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר כדלהלן:

(1) עמידה בדרישות ההון (SCR)

ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 (להלן - "תקופת הפריסה") יעלה בהדרגה, ב- 5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR.

(2) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים, החל משנת 2017, עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא בשנת 2023.

1. רקע ודרישות גילוי (המשך)

א. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

3) ביום 19 במרס, 2020 (להלן "טיוטה ראשונה חוזר סולבנסי 2020"), ביום 23 באפריל, 2020 (להלן "טיוטה שניה חוזר סולבנסי 2020") וביום 3 באוגוסט, 2020 פרסם הממונה טיוטה הכוללת תיקונים לחוזר סולבנסי - "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II - טיוטה" (להלן "טיוטה שלישית חוזר סולבנסי 2020"), אשר מתייחסת לאופן חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי ולאופן יישום הוראות המעבר וזאת לצורך התאמת חוזר הסולבנסי לדירקטיבה האירופית העדכנית. בכוונת הרשות לפעול לכניסת תיקונים אלו לאחר השלמת ההליך הנדרש מול ועדת הכספים, בהתאם לחוק. האגודה טרם בחנה את ההשלכה של הוראות הטיוטה על יחס כושר הפירעון שלה.

מידע צופה פני עתיד

הנתונים הכלולים בדוח יחס כושר פירעון כלכלי זה, לרבות ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, מבוססים, בין השאר, על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של האגודה, ויש לראות בהם "מידע צופה פני עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שבא לידי ביטוי בדוח יחס כושר פירעון כלכלי זה, כתוצאה מכך שתחזיות, הערכות ואומדנים אלה, כולם או חלקם לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שנחזה, בין היתר בהתייחס להנחות אקטואריות (בכלל זה שיעורי ביטולים, הוצאות ושיעור רווח חיתומי), הנחות לגבי פעולות הנהלה עתידיות, שיעורי ריבית חסרת סיכון, תשואות בשוק ההון, הכנסות עתידיות ונזק בתרחישי קטסטרופה.

ב. הוראות גילוי ודיווח בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי לשנת 2018 ואילך

בחוזר הגילוי נקבע, בין היתר, כי דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו-30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב. דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר של כל שנה יבוקר בידי רואה החשבון המבקר, כמו כן החוזר כולל הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אישורו על ידי האורגנים המתאימים באגודה, ביקורתו על ידי רואה החשבון המבקר של האגודה ודרישות הגילוי לגביו.

ביום 3 באוגוסט 2020 פורסמה טיוטת עדכון הוראות החוזר המאוחד לעניין "דין וחשבון לציבור" - גילוי אודות יחס כושר פירעון כלכלי, שבאה לעדכן את מבנה הגילוי בדוח הדירקטוריון ובדוח יחס כושר פירעון כלכלי כך שגילוי לעניין יחס כושר הפירעון הכולל את יישום הוראות המעבר שנקבעו לתקופת הפריסה יוצגו בחלק המרכזי של הדוח ואילו התחשיב ללא הוראות מעבר לצד יעד הדירקטוריון לחלוקת דיבידנד יוצגו בהמשך הדיווח. כמו כן הטיוטה מבקשת להרחיב את הדיווח לציבור בנושא.

יצוין כי בהתאם למכתב שנשלח למנהלי חברות הביטוח בחודש מרץ 2020 במקביל לפרסום טיוטה שניה לחוזר סולבנסי 2020, מועד פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר, 2019, יהיה ביום 30 באוגוסט, 2020 ולא במועד פרסום הדוח התקופתי ליום 31 במרס, 2020. כמו כן בוטלה חובת הדיווח החצי שנתי עבור נתוני יוני 2020. ביום 3 באוגוסט 2020 נשלח מכתב נוסף למנהלי חברות הביטוח במקביל לפרסום הטיוטה השלישית של חוזר סולבנסי 2020 וטיוטת חוזר הגילוי כמפורט לעיל, המעדכן כי מועד פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר, 2019, יהיה ביום 30 בספטמבר, 2020. האגודה בחרה לפרסם את דוח יחס כושר הפירעון כעת בשל אי הוודאות ביחס ללוחות הזמנים להסדרת ההליך הנדרש מול ועדת הכספים.

1. רקע ודרישות גילוי (המשך)

ג. הגדרות

- אומדן מיטבי (Best Estimate)
צפי של תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מחוזי הביטוח במהלך כל תקופת קיומם, ללא מרווחי שמרנות, כשהם מהווים בריבית חסרת סיכון מותאמת.
- ביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)
הון נדרש בסיסי לכושר פירעון (BSCR)
הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
הון עצמי מוכר
הון רובד 1 בסיסי
השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון
יחס כושר פירעון
התאמת תרחיש מניות
מאזן כלכלי
מרווח סיכון (RM)
סף הון מינימלי (MCR)
תקופת פריסה
- ביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)
הון נדרש בסיסי לכושר פירעון (BSCR)
הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
הון עצמי מוכר
הון רובד 1 בסיסי
השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון
יחס כושר פירעון
התאמת תרחיש מניות
מאזן כלכלי
מרווח סיכון (RM)
סף הון מינימלי (MCR)
תקופת פריסה
- צפי של תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מחוזי הביטוח במהלך כל תקופת קיומם, ללא מרווחי שמרנות, כשהם מהווים בריבית חסרת סיכון מותאמת.
- הון נדרש מחברת ביטוח לשמירת כושר הפירעון, המחושב על פי הוראות משטר כושר פירעון כלכלי ללא התחשבות בהון הנדרש בשל סיכון תפעולי והתאמה לספיגת הפסדים בשל מס נדחה והון נדרש בשל חברות מנהלות.
- סך ההון הנדרש מחברת ביטוח לשמירת כושר הפירעון, המחושב על פי הוראות משטר כושר פירעון כלכלי
- סך הון רובד 1 והון רובד 2 של חברת ביטוח, לאחר ניכויים והפחתות בהתאם להוראות חלק ב' בנספח לחוזר הסולבנסי.
- הון עצמי חשבונאי בתוספת השינוי בעודף נכסים על התחייבויות הנובע מפערים בין אופן הערכת הנכסים וההתחייבויות במעבר למאזן כלכלי ובניכוי נכסים בלתי מוכרים ודיבידנד שהוכרז לאחר תאריך הדוח.
- מתאם בין סיכונים שונים במודל, ככל שיש פיזור בין מגזרי הפעילות בתיק ופיזור בין הסיכונים כך השפעת המתאם גדלה והוא מפחית את סך הסיכון.
- היחס בין ההון העצמי המוכר לבין ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת הביטוח.
- דרישת הון מוקטנת על סוגי השקעות מסוימים שתגדל בהדרגתיות עד לשנת 2023 כשדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.
- מאזן האגודה כאשר שווים של הנכסים וההתחייבויות מותאם לפי הוראות חלק א' בנספח לחוזר הסולבנסי.
- סכום נוסף על האומדן המיטבי המשקף את עלות ההון הכוללת שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת או מבטח משנה ידרשו על מנת לקבל על עצמן את התחייבויות הביטוח של האגודה.
- הון מינימלי הנדרש מחברת הביטוח.
- במסגרת הוראות המעבר ליישום משטר כושר פירעון כלכלי, בשנים 2017 עד 2024, הון נדרש לכושר פירעון (SCR) של חברת הביטוח יעלה בהדרגה מ-60% בשנת 2017 ועד עמידה מלאה בהון נדרש לכושר פירעון (100%) בשנת 2024.
- שיעור הריבית העתידית האחרונה הנגזר מהריבית הריאלית הצפויה בטווח הארוך ומהציפיות לאינפלציה בטווח הארוך, אליה מתכנס עקום הריבית המתואמת, בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי
- רכיב אנטי מחזורי המשקף את המרווח הגלום בתיק נכסי חוב מייצג של חברות ביטוח, ומתווסף לעקום הריבית המתואמת בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי.

1. רקע ודרישות גילוי (המשך)

ד. מתודולוגית החישוב

דוח יחס כושר הפירעון הכלכלי חושב ונערך בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה") בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II (להלן - "ההוראות") כדי שכללו בחזר סולבנסי על הבהרותיו. להלן עיקרי ההוראות:

מאזן כלכלי

המאזן הכלכלי מחושב לפי הכללים וההוראות המפורטים שפרסם הממונה אשר מבוססים על כללי Solvency II באירופה עם התאמות למאפייני המוצרים והסביבה הכלכלית בישראל. מטרת הכללים היא לשקף את הערך הכלכלי של סעיפי המאזן בהתאם לתפיסת הממונה. לפי ההוראות ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin), המייצג את התוספת להתחייבויות הביטוחיות שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת תדרוש, לצורך קבלת התחייבויות הביטוח של חברת ביטוח. על-פי ההוראות מרווח הסיכון מחושב בשיטת עלות ההון, בשיעור של 6% לשנה מההון הנדרש הצפוי, בגין סיכונים ביטוחיים, לאורך חיי העסקים הקיימים, כאמור להלן. המאזן הכלכלי נערך על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של האגודה. המאזן הכלכלי אינו כולל את הערך הכלכלי של פעילות הפנסיה של חברה מוחזקת בשיעור של 50% ולא את הערך הכלכלי של נכסים לא מוחשיים ושל הוצאות רכישה נדחות.

ההון הנדרש לכושר פירעון

חישוב ההון הנדרש לכושר פירעון מבוסס על הערכת החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לרכיבי הסיכון הבאים אשר קבועים בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי: סיכונים ביטוחיים, סיכונים כלליים, סיכונים שוק וסיכונים צד נגדי. רכיבי סיכון אלה כוללים תתי רכיבי סיכון בהתייחס לסיכונים ספציפיים אליהם חשופה האגודה. הערכת חשיפת ההון העצמי הכלכלי לכל תתי רכיבי סיכון מתבצעת על בסיס תרחיש מוגדר שנקבע בהנחיות. קביעת ההון הנדרש לכושר פירעון מבוססת על סכימה של דרישות ההון בגין רכיבי הסיכון ותתי רכיבי הסיכון כאמור, בניכוי השפעת הפיזור בין הסיכונים באגודה עלפי מקדמי המתאם המיוחדים להם לפי ההוראות, ובניכוי התאמה לספיגת הפסדים בשל מס נדחה, כמפורט בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי. בנוסף, כולל חישוב ההון הנדרש לכושר פירעון רכיבים של הון נדרש בגין סיכון תפעולי והון נדרש בגין חברות מנהלות. יודגש כי לתוצאות המודלים המשמשים בחישוב ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, רגישות גבוהה לתחזיות ולהנחות הכלולות בהם וכן לאופן יישומן של ההנחות. ליחס כושר הפירעון הכלכלי רגישות גבוהה למשתני שוק ולמשתנים אחרים ובהתאם עשוי להיות תנודתי.

דרישת ההון בגין כל סיכון מחושבת בהתאם לחשיפת האגודה לסיכון זה ובהתחשב בפרמטרים שנקבעו על-ידי ההוראות. גובה ההון הנדרש מייצג, על-פי ההוראות, את היקף ההון העצמי שיאפשר לאגודה לספוג, בשנה הקרובה, הפסדים בלתי צפויים ולעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים ומוטבים במועדן, ברמת בטחון של 99.5%.

1. רקע ודרישות גילוי (המשך)

ה. הערות והבהרות

1. כללי

1.1 דוח יחס כושר הפירעון כולל, בין היתר, תחזיות המבוססות על הנחות ופרמטרים בהתאם לניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת, ועל הערכות האגודה לגבי העתיד ככל שיש לאגודה מידע רלוונטי וקונקרטי עליו ניתן להתבסס. המידע והמחקרים הם אותם אלו ששימשו בסיס לדיווח השנתי של האגודה לשנת 2019. לא הובאו בחשבון מידע או מחקרים אשר גובשו לאחר מועד פרסום הדיווח השנתי של האגודה לשנת 2019 אם וככל שבוצעו.

דוח יחס כושר פירעון זה הוכן על בסיס התנאים וההערכה המיטבית כפי שהיו ידועים לאגודה ביום 31 בדצמבר 2019. לפיכך, דוח זה לא עודכן להשלכות התפרצות נגיף הקורונה לאחר תאריך הדוח, אם וככל שאלו קיימות. בהקשר להתפרצות נגיף הקורונה ראה דוח הוועד המנהל ליום 31 בדצמבר 2019, 31 במרס 2020 ו 30 ביוני 2020.

יודגש כי נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד.

1.2 משיקולי מהותיות ושמרנות, לעניין עסקי ביטוח חיים, חישה האגודה את ההון הקיים והנדרש כמפורט להלן:

- a. לעניין המאזן הכלכלי - לא חושב ה-Best Estimate של תיק ביטוח החיים. יצוין כי הוצאות הרכישה הנדחות בביטוח חיים נגרעו מההון הכלכלי.
 - b. לעניין קביעת ההון הנדרש - האגודה נדרשה לחשב רק תרחישי תמותה וקטסטרופה.
- יצוין כי ביום 24 במאי, 2020 הושלמה עסקה במסגרתה מכרה האגודה את כל פעילותה בביטוח חיים.

2. השפעות עתידיות של מעשי חקיקה ורגולציה הידועים ליום פרסום הדוח

(2.1) תחום הביטוח נתון בשנים האחרונות לשינויים תכופים בהסדרים תחיקתיים ובהוראות רגולטוריות תכופות. ראה בקשר לכך סעיפים 6-10 בחלק א'- תיאור עסקי האגודה לפי תחומי פעילות בדוח התקופתי לשנת 2019.

למעשי החקיקה ולהוראות הרגולציה קיימת השלכה על רווחיות האגודה ותזרימי המזומנים שלה וכפועל יוצא על יחס כושר הפירעון הכלכלי.

חישוב יחס כושר הפירעון אינו כולל את כל ההשפעה האפשרית של מעשי החקיקה האמורים וההוראות הרגולטוריות וכן התפתחויות אחרות שטרם באו לידי ביטוי מעשי בנתונים בפועל, ואשר לגביהן אין בידי האגודה נכון למועד זה, יכולת להעריך את כל השפעתן על תוצאותיה העסקיות ועל יחס כושר הפירעון.

(2.2) בהתאם לחוזר סולבנסי השווי של התחייבויות תלויות במאזן הכלכלי נקבע על פי שווי במאזן החשבונאי בהתאם להוראות תקן בינלאומי לחשבונאות IAS 37, מדידה זו אינה משקפת את ערכן הכלכלי. לא ניתן להעריך את השלכות אי הודאות הנגזרת מהחשיפה לתלויות, לרבות השפעתה על הרווחיות העתידית ועל יחס כושר הפירעון. יצוין כי למועד החישוב אין כנגד האגודה תובענות ייצוגיות ו/או בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. אולם קיימת בקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד חברה כלולה כמתואר בביאור 31 לדוחות הכספיים לשנת 2019.

2. יחס כושר פירעון

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
מבוקר*)		
אלפי ש"ח		ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:
487,784	533,021	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון - ראו סעיף 4 (**)
335,837	324,717	הון נדרש לכושר פירעון (SCR) - ראו סעיף 5
151,947	208,304	עודף
145.2%	164.1%	יחס כושר פירעון (באחוזים)
115%	115%	יעד הועד המנהל לתקופה
101,571	159,596	עודף הון ביחס ליעד
		עמידה באבני דרך בהתחשב בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:
487,784	533,021	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון - ראו סעיף 4 (**)
222,142	238,008	הון נדרש לכושר פירעון - ראו סעיף 5
265,642	295,013	עודף

3. סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
מבוקר*)		
אלפי ש"ח		סף הון (MCR) – ראו סעיף 6.א
79,814	79,829	הון עצמי לעניין סף הון - ראו סעיף 6.ב
487,784	533,021	

(*) כל מקום בדוח זה בו מופיע "מבוקר" המונח מתייחס לביקורת שנערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 – בדיקה של מידע כספי עתידי.

(**) שינויים בהון העצמי ממועד החישוב שנכללו בתוצאות

ההון העצמי מוצג לאחר ניכוי דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך הדוח הכספי לשנת 2019 בסך 20,000 אלפי ש"ח (אשתקד 30,000 אלפי ש"ח).

(***) שינויים מהותיים נוספים שחלו בתקופת הדוח

1. תשואה חיובית- תשואות חיוביות בשוק ההון השפיעו באופן מהותי על רווחי האגודה בשנת 2019.
2. הרכב הנכסים הפיננסיים- בחודש דצמבר, 2019 בוצעו שינויים בהרכב הנכסים הפיננסיים בתיק הנוסטרו. המשמעות הייתה בין היתר, קיטון בהון הנדרש כתוצאה מסיכונים שוק לכושר פירעון כלכלי.
3. ירידה בריבית חסרת סיכון- השפיעה באופן מהותי על נכסי הנוסטרו של אגודה מצד אחד ועל התחייבויותיה התלויות מן הצד השני.
4. השפעת וינוגרד- בשנת 2019 רשמה האגודה רווחים מביטול הפרשה בענפי חובה וחבויות בעקבות פסיקה בדבר היוון ריבית קצבאות. למידע נוסף ראה באור 30 (ה)(1)(6) לדוחות הכספיים ליום 31.12.19.

3. מאזן כלכלי

ליום 31 בדצמבר 2019				
מאזן כלכלי	מאזן לפי תקינה חשבונאית	הערות		
אלפי ש"ח				
מבוקר				
-	8,489	(1)	נכסים:	
-	22,472	(2)	נכסים בלתי מוחשיים	
8,026	15,658	(3)	הוצאות רכישה נדחות	
13,168	13,193		רכוש קבוע	
9,950	14,128		השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח :	
23,118	27,321		חברה מנהלת	
355,384	372,782	(5)	חברות מוחזקות אחרות	
113,624	113,624		סך כל השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח	
622,017	611,682		נכסי ביטוח משנה	
253,834	209,259	(4)	חייבים ויתרות חובה	
84,635	84,635		השקעות פיננסיות אחרות:	
960,486	905,576		נכסי חוב סחירים	
427,936	427,936		נכסי חוב שאינם סחירים	
1,888,574	1,893,858		אחרות	
			סך כל השקעות פיננסיות אחרות	
			מזומנים ושווי מזומנים	
			סך כל הנכסים	
555,423	514,627		הון	
555,423	514,627		הון רובד 1 בסיסי	
			סך כל ההון	
1,146,430	1,237,310	(5)	התחייבויות:	
50,205	-	(6)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה	
13,525	23	(7)	מרווח סיכון (RM)	
122,991	141,898	(8)	התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו	
1,333,151	1,379,231		זכאים ויתרות זכות אחרות	
1,888,574	1,893,858		סך כל ההתחייבויות	
			סך כל ההון וההתחייבויות	

ליום 31 בדצמבר 2018				
מאזן כלכלי	מאזן לפי תקינה חשבונאית	הערות		
אלפי ש"ח				
מבוקר				
-	7,068	(1)	נכסים:	
-	22,976	(2)	נכסים בלתי מוחשיים	
9,368	9,368		הוצאות רכישה נדחות	
		(3)	רכוש קבוע	
			השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח:	
11,776	11,821		חברה מנהלת	
7,239	9,088		חברות מוחזקות אחרות	
19,015	20,909		סך כל השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח	
293,521	305,550	(5)	נכסי ביטוח משנה	
108,227	108,227		חייבים ויתרות חובה	
			השקעות פיננסיות אחרות:	
603,274	600,927		נכסי חוב סחירים	
281,935	255,586	(4)	נכסי חוב שאינם סחירים	
177,962	177,962		אחרות	
1,063,171	1,034,475		סך כל השקעות פיננסיות אחרות	
283,750	283,750		מזומנים ושווי מזומנים	
1,777,052	1,792,323		סך כל הנכסים	
			הון	
519,850	473,803		הון רובד 1 בסיסי	
519,850	473,803		סך כל ההון	
			התחייבויות:	
1,073,116	1,194,153	(5)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה- ראו סעיף ב'	
52,430	-	(6)	מרווח סיכון (RM)	
14,925	135	(7)	התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו	
116,731	124,232	(8)	זכאים ויתרות זכות	
1,257,202	1,318,520		סך כל ההתחייבויות	
1,777,052	1,792,323		סך כל ההון וההתחייבויות	

3א' מידע אודות המאזן הכלכלי

- השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות במאזן הכלכלי חושב בהתאם להוראות הכלולות בפרק המדידה של נכסים והתחייבויות לצורכי הדוחות הכספיים, בחוזר המאוחד (קודקס הרגולציה), למעט פריטים שנקבע לגביהם אחרת בחוזר הסולבנסי, כדלהלן:
- (1) נכסים בלתי מוחשיים - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן א', חברת ביטוח תעריך נכסים בלתי מוחשיים בשווי אפס.
 - (2) הוצאות רכישה נדחות - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן א', חברת ביטוח תעריך הוצאות רכישה נדחות בשווי אפס. יצוין כי שווי הרווחים העתידיים הגלומים בחוזי הביטוח הובא בחשבון בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי אך לא עבור ביטוח חיים.
 - (3) השקעה בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ב', החישוב נעשה בשיטת השווי המאזני המותאם, בהתאם להוראות החוזר לעניין חברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח. בהתאם לשיטה זו נכלל חלקה של החברה בחברות המוחזקות על בסיס חלקה היחסי בעודף הנכסים על ההתחייבויות שלהן המחושב על בסיס הדוחות הכספיים שלהן לאחר מחיקת הנכסים הבלתי מוחשיים. בחברות מוחזקות בהן המאזן הכלכלי משקף עודף התחייבויות על נכסים, שווי ההשקעה יעמוד על אפס ולא יהיה שלילי וזאת כאשר ערכה במאזן החשבונאי חיובי. הערך הכלכלי של החברות המוחזקות אינו כולל את הרווחים הגלומים בחברות אלו.
 - (4) נכסי חוב שאינם סחירים - בהתאם לחלק א' פרק 1, שווים ההוגן של נכסי חוב בלתי סחירים מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.
 - (5) התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה - בהתאם לחלק א' פרק 4 של חוזר סולבנסי- על בסיס אומדן מיטבי (ראה הגדרות). עלות תביעות, בגין נזקים עתידיים ונזקים שאירעו אך טרם שולמה התביעה בגינם מחושבים בהתאם לניסיון העבר של האגודה בענפים השונים בקשר לשיעורי התביעות, גובה התביעות וקצב תשלומי התביעות בענפים בעלי זנב ארוך.
 - (6) מרווח סיכון - בהתאם לחלק א' פרק 4 סימן ד', סימן משנה 5 (1) סכום נוסף על האומדן המיטבי המשקף את עלות ההון הכוללת שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת או מבטח משנה ידרשו, לצורך קבלת התחייבויות הביטוח של חברת ביטוח, בהתאם להוראות.
 - (7) ההתחייבויות בגין מיסים נדחים, נטו בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ג', החישוב הנו על בסיס הפער בין השווי שיוחס לנכסים וההתחייבויות במאזן הכלכלי לבין השווי שמיוחס להם לצרכי מס בהתאם להוראות ההכרה, המדידה וההצגה של תקן חשבונאות בינלאומי 12 (IAS 12). ההכרה בנכסי מיסים נדחים תתאפשר רק אם האגודה תעמוד במבחנים הכלולים בחוזר הסולבנסי וזאת בנוסף על המבחנים הכלולים בתקן החשבונאות האמור.
 - (8) זכאים ויתרות זכות - בהתאם לחלק א' פרק 1 (א), חלק מהיתרות בסעיף זה חושבו בהתאם לעקרונות הכלליים לעניין המאזן הכלכלי.

3ב' הרכב ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח

ליום 31 בדצמבר 2019		
אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות		
ש"ח	ש"ח	ש"ח
מבוקר	אלפי ש"ח	ברוטו
791,046	355,384	1,146,430
791,046	355,384	1,146,430

התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה:
חוזי ביטוח כללי וביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ליום 31 בדצמבר 2018		
אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות		
ש"ח	ש"ח	ש"ח
מבוקר	אלפי ש"ח	ברוטו
779,595	293,521	1,073,116
779,595	293,521	1,073,116

התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה:
חוזי ביטוח כללי וביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח

(*) שינויים מהותיים שחלו בתקופת הדוח

1. נכסי ביטוח משנה- הגידול ביחס לאשתקד נובע בעיקרו מחוזה ביטוח משנה עבור שנה נוספת בענף רכב חובה וירידה בריבית ההיוון.

2. התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו- הגידול ביחס לאשתקד נובע בעיקרו מירידה בריבית ההיוון שקוזה מביטול הפרשה בענפי חובה וחבויות בעקבות פסיקה בדבר היוון ריבית קצבאות (וינוגרד).

4. הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

ליום 31 בדצמבר 2019

בהתחשב		הון רובד 1		
בהוראות בתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	סה"כ	הון רובד 2	הון רובד 1 נוסף	הון רובד 1 בסיסי
		אלפי ש"ח		
מבוקר				
555,423	555,423	-	-	555,423
(22,402)	(22,402)	-	-	(22,402)
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
533,021	533,021	-	-	533,021

הון עצמי	
ניכויים מהון רובד 1 (א)	
הפחתות (ב)	
חריגה ממגבלות כמותיות (ג)	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (ד)	

ליום 31 בדצמבר 2018

בהתחשב		הון רובד 1		
בהוראות בתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	סה"כ	הון רובד 2	הון רובד 1 נוסף	הון רובד 1 בסיסי
אלפי ש"ח				
מבוקר				
519,850	519,850	-	-	519,850
(32,066)	(32,066)	-	-	(32,066)
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
487,784	487,784	-	-	487,784

הון עצמי
ניכויים מהון רובד 1 (א)
הפחתות (ב)
חריגה ממגבלות כמותיות (ג)
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (ד)

(א) ניכויים מהון רובד 1 - בהתאם להגדרת "הון רובד 1 בסיסי" בנספח לחוזר סולבנסי, ניכויים אלה כוללים את סכום הנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות בשל חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה בניגוד לתקנות כללי ההשקעה וסכום דיבידנד שהוכרז לאחר יום הדוח ועד ליום פרסום הדוח.

(ב) הפחתות - בהתאם להוראות פרק 6 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברת ביטוח" של חוזר סולבנסי.

(ג) חריגה ממגבלות כמותיות - בהתאם להוראות פרק 2 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברת ביטוח" לנספח "משטר כושר פירעון כלכלי".

(ד) הרכב הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון:

ליום 31 בדצמבר 2018	ליום 31 בדצמבר 2019
באלפי ש"ח	
מבוקר	
487,784	533,021

הון רובד 1 בסיסי וסך הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

5. הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

ליום 31 בדצמבר	
2018	2019
דרישת הון	דרישת הון
אלפי ש"ח	
מבוקר	
125,939	96,158
44,648	49,084
2,435	2,946
684	498
227,201	226,571
400,907	375,257
(89,443)	(79,243)
311,464	296,014
32,193	34,393
(14,925)	(13,525)
7,105	7,835
335,837	324,717
317,346	317,344
222,142	238,008

הון נדרש בסיסי לכושר פירעון (BSCR):

הון נדרש בשל רכיב סיכון שוק

הון נדרש בשל רכיב סיכון צד נגדי

הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח חיים

הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח בריאות (NSLT)

הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח כללי

סה"כ

השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון

סה"כ הון נדרש בסיסי לכושר פירעון BSCR

הון נדרש בשל סיכון תפעולי

התאמה לספיגת הפסדים בשל נכס מס נדחה

הון נדרש בשל חברה מנהלת

סה"כ הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

סה"כ הון נדרש לכושר פירעון (SCR) בהתחשב בהתאמת תרחיש מניות

סה"כ הון נדרש לכושר פירעון בהתחשב בהוראות לתקופת הפריסה (75%

השנה מסה"כ הון נדרש לכושר פירעון (SCR) 70% ב- 31 בדצמבר, 2018) ובהתאמת תרחיש מניות

(*) שינויים מהותיים שחלו בתקופת הדוח.

1. הירידה בהון הנדרש בגין רכיב סיכון שוק- נובע בעיקר מירידה בדרישת ההון מסיכוני מניות, ריכוזיות ומרווח בעקבות קיטון בתיק הנכסים של האגודה.

6. סף הון (MCR)

(א) סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר		סף הון לפי נוסחת MCR גבול תחתון (25% מהון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה) גבול עליון (45% מהון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה) סף הון (MCR)
2018	2019	
אלפי ש"ח		
מבוקר		
79,814	79,829	
55,536	59,502	
99,964	107,104	
79,814	79,829	

(ב) הון עצמי לעניין סף הון:

ליום 31 בדצמבר 2019			הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון לפי סעיף 4 חריגה ממגבלות כמותיות בשל סף הון (*) הון עצמי לעניין סף הון
הון רובד 1	הון רובד 2	סה"כ	
אלפי ש"ח			
מבוקר			
533,021	-	533,021	
-	-	-	
533,021	-	533,021	

ליום 31 בדצמבר 2018			הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון לפי סעיף 4 חריגה ממגבלות כמותיות בשל סף הון (*) הון עצמי לעניין סף הון
הון רובד 1	הון רובד 2	סה"כ	
אלפי ש"ח			
מבוקר			
487,784	-	487,784	
-	-	-	
487,784	-	487,784	

(*) בהתאם להוראות פרק 3 בחלק ב' לנספח כושר פירעון כלכלי, הון רובד 2 לא יעלה על 20% מ-

MCR.

24 בספטמבר, 2020

תאריך אישור הדוח	דורון סט יו"ר הוועד המנהל	אלעד שלף מנהל כללי	הרטשטיין שמואל משנה למנכ"ל
------------------	------------------------------	-----------------------	-------------------------------